

บทที่

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันประเทศไทยกำลังประสบปัญหาที่เกิดขึ้นในประเทศกำลังพัฒนาทั้งหลาย กล่าวคือ มีอัตราเพิ่มของประชากรสูงจนน่าวิตกว่าจะเป็นอุปสรรคต่อแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ที่วางไว้ การที่อัตราเพิ่มของประชากรสูงเช่นนี้เป็นผลเนื่องมาจากการที่อัตราตายได้มีแนวโน้ม ลดต่ำลงอย่างรวดเร็ว แต่อัตราเกิดหรือการเจริญพันธุ์ยังคงอยู่ในระดับเดิมเช่นเดียวกับเมื่อ ประมาณ ๔๐ - ๕๐ ปีมาแล้ว การที่จะทำให้อัตราเพิ่มประชากรมีแนวโน้มลดต่ำลงวิธีการสำคัญ ก็คือ การลดอัตราเกิด ซึ่งทางแก่วางหนึ่งซึ่งกำลังเป็นที่ถกเถียงและอภิปรายกันอย่างกว้างขวาง ในขณะนี้ก็คือการเบี่ยงวิธีการวางแผนครอบครัว (Family planning) เพื่อให้คู่สมรสที่ ตระหนักถึงปัญหาของการมีบุตรมาก และมีการศึกษาและความรู้ในเรื่องนี้รวมทั้งรายได้เพิ่มพอจะ ใ้รับวิธีการวางแผนครอบครัวมาใช้ด้วยความสมัครใจ โดยที่เป็นที่ยอมรับกันว่าการวางแผน ครอบครัวยุคใหม่จะทำให้อัตราเกิดของประเทศลดลง และทำให้อัตราเพิ่มประชากรลดลงหรือไม่เพิ่ม สูงไปกว่าที่เป็นอยู่ขณะนี้ แต่มีปัจจัยอีกประการหนึ่งซึ่งมิได้มีผู้กล่าวถึงหรือทำการศึกษาเอาใน ประเทศไทย คือ ปัจจัยในเรื่องการสมรสซึ่งนับว่าเป็นปัจจัยทางคานประชากรที่มีอิทธิพลโดยตรง ต่อการเจริญพันธุ์ในเมื่อไม่มีปัจจัยอื่นมาเกี่ยวข้อง

โดยทั่วไป การสมรส จะมีอิทธิพลมากในการกำหนดการเจริญพันธุ์ในสังคมหนึ่งดังที่กล่าว แล้วเพราะเมื่อหญิงสาวสมรสกัน สิ่งที่จะต้องทำก็คือ การกำเนิดบุตรซึ่งคู่สมรสไม่มีทางเลือกเสีย ใด การสมรสที่มีอิทธิพลคือการเจริญพันธุ์แยกออกได้เป็น ๒ ประการ

๑. อายุเมื่อแรกสมรสโดยเฉลี่ย (Mean age at marriage)
๒. อัตราส่วนของคู่สมรส (Proportion Married)

อายุเมื่อแรกสมรสเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดการเจริญพันธุ์ ซึ่งคนโกที่อายุเมื่อแรกสมรส โดยเฉลี่ยของประชากรอยู่ในกลุ่มอายุขอบ ๆ ซึ่งเป็นวัยที่เริ่มความสามารถที่จะให้กำเนิดบุตรได้ (ประมาณ ๑๕-๑๘ ปี) ระยะเวลาที่ให้กำเนิดบุตรก็จะยาวนานไปจนกว่าจะถึงระยะที่วัยที่จะให้กำเนิดบุตรได้ (ประมาณ ๔๕-๕๕ ปี) จำนวนบุตรที่มีโอกาสเกิดจะมากและจะหาให้การเจริญพันธุ์ในสังคมนั้นสูงไม่ความ อายุเมื่อแรกสมรสมีอิทธิพลต่ออัตราส่วนของผู้ที่สมรสตาม เพราะว่าถ้าอายุเมื่อแรกสมรส โดยเฉลี่ยของสตรีต่ำ หมายความว่าอัตราที่สมรสแล้วจะมีอัตราส่วนสูงในกลุ่มอายุขอบ ๆ ซึ่งเป็นระยะที่ความสามารถในการให้กำเนิดบุตรสูงกว่าสตรีในกลุ่มอายุสูงขึ้น ซึ่งจะหาให้บุตรเกิดสูงกว่า และจะเป็นไปในทางตรงกันข้าม ก็คือถ้าอายุเมื่อแรกสมรสโดยเฉลี่ยของสตรีในสังคมนั้นสูง มันหาให้บุตรส่วนของสตรีที่สมรสแล้วจะลดน้อยลงในกลุ่มอายุแรกเข้าวัยเจริญพันธุ์ และจะไต่มาในกลุ่มอายุสูงขึ้นไป จากข้อมูลที่น่าเชื่อถือได้ปรากฏว่ากลุ่มประเทศที่มีการเจริญพันธุ์สูง สตรีในประเทศเหล่านี้มักสมรสเมื่ออายุน้อยมาก เช่น ประเทศอินเดีย ในปี ค.ศ. ๑๙๖๑ สตรีในกลุ่มอายุ ๒๐-๒๕ ปี รายงานว่า สมรสแล้วถึงร้อยละ ๕๕ ประเทศลังกา ในปี ค.ศ. ๑๙๕๖ มีร้อยละ ๕๐ และในปี ค.ศ. ๑๙๕๖ ประเทศอียิปต์ถึงร้อยละ ๕๕ ของกลุ่มสตรีอายุ ๒๐-๒๕ ปี สำหรับสตรีอายุ ๕๕-๕๙ ปี ประเทศอินเดียมีอัตราส่วนของผู้ที่สมรสแล้วถึงร้อยละ ๕๕ ประเทศลังกา อัตราส่วนเท่ากับร้อยละ ๕๗ ส่วนประเทศอียิปต์ ในกลุ่มสตรีอายุ ๕๐-๕๔ ปี มีอัตราส่วนของผู้ที่สมรสแล้วเท่ากับร้อยละ ๕๗ ถ้าพิจารณาอัตราเกิดจะเห็นว่าสูงมาก คือ ประเทศอินเดียในระยะระหว่างปี ค.ศ. ๑๙๖๑-๑๙๕๖ อัตราเกิดเท่ากับ ๕๕ ต่อพันคน ประเทศลังกา ในระยะเวลาระหว่างปี ค.ศ. ๑๙๕๖ ถึง ปี ค.ศ. ๑๙๕๐ อัตราเกิดเท่ากับ ๓๘.๗ ต่อพันคน ส่วนประเทศอียิปต์ ระหว่างปี ค.ศ. ๑๙๕๖ ถึงปี ค.ศ. ๑๙๕๔ อัตราเกิดเท่ากับ ๔๒.๕ ต่อพันคน เป็นที่น่าสังเกตว่า ในระยะเวลาดังกล่าวข้างต้นนี้หลักฐานว่า การวางแผนครอบครัวได้มีการปฏิบัติอย่างแพร่หลายในประเทศเหล่านี้

² United Nations. "The Determinants and Consequences of Population Trends," Department of Social Affairs, Population Division (New York : 1953) pp 91-92.

ตัวอย่างของประเทศไอร์แลนด์ แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนถึงอิทธิพลของการเปลี่ยนแปลงของอายุเมื่อแรกสมรสต่อการเจริญพันธุ์ ในเมื่อไม่มีปัจจัยอื่น ๆ ที่ทำให้การเจริญพันธุ์เปลี่ยนแปลงไปไอร์แลนด์ในศตวรรษที่ ๑๕ มีประเพณีว่าเด็กหนุ่มจะแต่งงานไม่ได้ จนกว่าจะมีที่ดินเป็นของตนเองเสียก่อน และในสมัยนั้นที่ดินหางายสามารถจับจองที่ดินปลูกกระท่อมและทำไร่ไถนาได้ จึงปรากฏว่าอายุเมื่อแรกสมรสของชาวไอร์แลนด์ค่อนข้างมาก เด็กหญิงมักจะแต่งงานเมื่ออายุ ๑๖ ปี หรืออาจน้อยถึง ๑๕ ปี หรือ ๑๔ ปี ปรากฏว่าในปี ค.ศ. ๑๖๕๐ ประเทศไอร์แลนด์มีประชากร ๔ ล้านคน แต่ในปี ค.ศ. ๑๘๕๐ มีถึง ๕.๒ ล้านคน เพิ่มขึ้นถึงหนึ่งเท่าตัวภายใน ๒๐ ปี ในระยะต่อจากนี้ประเทศไอร์แลนด์ได้ออกกฎหมายห้ามห้ามมิ้งแยกที่ดิน ล้วนประเพณีเดิมที่ชายจะแต่งงานไม่ได้จนกว่าจะมีที่ดิน หรือได้รับมรดกเสียก่อนนั้นยังคงเป็นที่ปฏิบัติกันอยู่ จากผลนี้ปรากฏว่าอายุเมื่อแรกสมรสของชาวไอร์แลนด์เพิ่มขึ้นอย่างเห็นที่มาตั้งแต่ในปี ค.ศ. ๑๘๔๖ อายุเมื่อแรกสมรสของผู้ชายเท่ากับ ๓๓.๑ ปี และผู้หญิงเท่ากับ ๒๕.๐ ปี ในปีเดียวกันนี้เอง ร้อยละ ๒๕.๓ ของสตรีอายุ ๔๔ ปีขึ้นไป รายงานว่าเป็นโสด และในปี ค.ศ. ๑๘๕๐ จำนวนประชากรก็ลดลงมาเป็น ๕.๒ ล้านคน

อายุเมื่อแรกสมรสของสตรีจะแตกต่างกันในสังคมต่าง ๆ โดยที่สังคมเหล่านั้นมีความแตกต่างกันในหลายประการ เช่น ภาวะทางเศรษฐกิจ ระดับการศึกษา อายุเป็นต้น ได้มีการศึกษาจากตัวอย่างในประเทศสหรัฐอเมริกาว่า อายุเมื่อแรกสมรสมีสูงในหมู่คนที่มีการศึกษาสูง และจะลดต่ำลงในหมู่คนที่มีการศึกษาต่ำ (โดยเฉพาะเพศหญิง) เนื่องจากเวลาที่ใช้ในการศึกษาประการหนึ่ง และความของการที่จะเลื่อนการสมรสออกไป เพื่อความมั่นคงในชีวิต อีกประการหนึ่ง นอกจากนี้สตรีที่มีการศึกษาสูงจึงทำให้มีความสามารถที่จะทำงานในเชิงเศรษฐกิจได้มากขึ้น การที่สตรีออกไปทำงานนอกบ้านก็เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เลื่อนการสมรสออกไป

⁴ William Peterson, แหล่งเก็บตัวกับข้างต้น, หน้า ๘๖๔

^๕ ดูแหล่งที่มา, หน้า ๒๒๖ - ๒๒๗

จากการศึกษาของ Kingsley Davis และ Judith Blake⁶ พบว่ามี
ปัจจัย ๔ อย่างที่มีอิทธิพลต่อประเทศที่มีการเจริญพันธุ์สูง คือ อายุเมื่อแรกสมรสที่ต่ำมาก
และอัตราส่วนของผู้ที่สมรสอยู่ในระดับสูงหรืออีกนัยหนึ่งอัตราส่วนของผู้ที่ไม่สมรสโดยที่
รวมถึงการที่ประเทศเหล่านั้นไม่มีการแยกแยะและปฏิบัติการวางแผนครอบครัว รวมถึง
การห้ามมิที่ปลอดภัยและใช้สอยเพียงพอ ดังนั้น การที่ประเทศเหล่านั้นจะทำการลดการ
เจริญพันธุ์ของประเทศลงได้ ปัจจัยสำคัญและเชื่อว่าได้ผลอย่างยิ่ง คือการแยกแยะวิธีการ
วางแผนครอบครัว ซึ่งโดยทั่วไปแล้วมิใช่เป็นของง่ายที่จะชักจูงให้ประชาชนทั้งประเทศ
หันมานิยมใช้การวางแผนครอบครัวซึ่งเป็นของใหม่ และบางทีเป็นสิ่งที่ยึดกับทัศนคติ ระบบ
คุณค่าหรือค่านิยมของประชาชน การเปลี่ยนแปลงของการสมรสจึงกล่าวได้ว่าอาจจะ
ช่วยลดอัตราเกิดลงได้ ดังเช่นในกรณีของประเทศเยอรมันและอังกฤษก็ตามแล้ว กล่าวคือ
ถ้าประชากรในประเทศทำการสมรสช้าลง หรือมีประชากรที่ไม่เคยทำการสมรสเลยเป็น
อัตราส่วนสูงขึ้นแล้ว ก็คาดได้ว่าอัตราการเจริญพันธุ์ควรจะลดลง

ควยเทศน์ ผู้เขียนมีความสนใจที่จะศึกษาว่าประเทศไทย ใดมีการเปลี่ยนแปลง
ในเรื่องการสมรสอย่างไรบ้าง ในระยะเวลาระหว่างปี พ.ศ. ๒๔๕๐-๒๕๕๐ นอกจากนี้
ผู้เขียนยังต้องการแสดงให้เห็นว่า ถ้ามีการเปลี่ยนแปลงในเรื่องการสมรสอย่างไรแล้วจะ
ทำให้การเจริญพันธุ์เปลี่ยนแปลงในทางเดียวกันควย กล่าวคือ ถ้าในระยะเวลาหนึ่งทำการ
ศึกษาปรากฏว่าสตรีไทยใดทำการสมรสช้าลง หรือในอายุสูงขึ้น ก็ควรจะทำให้การเจริญ
พันธุ์ลดลงควย หรือถ้าปรากฏว่าสตรีไทยใดทำการสมรสเร็วขึ้น หรือในอายุน้อยของการ
เจริญพันธุ์ควรจะสูงขึ้น ดังนั้นผู้เขียนจึงจะได้นำการคาดคะเนการเจริญพันธุ์ของประเทศ
ใหม่ขึ้น โดยข้อมูลที่ในเรื่องการสมรสเป็นหลักในการคำนวณ และมีข้อสมมุติว่าปัจจัยอื่น ๆ
ที่อาจจะมีส่วนต่อการเจริญพันธุ์ทั้งหมดในระยะเวลาที่ทำการศึกษา ฉะนั้น การเปลี่ยนแปลงใด ๆ
ของอัตราการเจริญพันธุ์ ซึ่งกล่าวได้ว่าเกิดจากการเปลี่ยนแปลงในเรื่องการสมรสแต่เพียง
ประการเดียว

⁶ Kingsley Davis, Judith Blake, Social Structure and Fertility, Economic Development and Cultural Change, University Of California pp. 214-225

ในการศึกษามัจฉิการสมรสนี้ เนื่องจากไม่สามารถศึกษาถึงอายุเมื่อแรกสมรส
ของสตรีไทยในระยะเวลาที่ทำการศึกษาได้ เพราะไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับอายุเมื่อแรกสมรส
ของสตรีโดยเฉพาะอย่างยิ่งในการสำรวจสำมะโนประชากรแต่ละครั้ง การศึกษาเรื่องนี้
จึงจะทำการศึกษาเฉพาะอัตราส่วนของสตรีที่เคยสมรสแล้ว โดยจะโคหาอัตราส่วนร้อยละของ
สตรีที่เคยสมรสแล้วอายุ ๑๕ ปี และสูงกว่าและในกลุ่มอายุต่าง ๆ ในปี พ.ศ. ๒๔๔๐,
พ.ศ. ๒๔๕๐ และ พ.ศ. ๒๕๐๐ และหากการเปลี่ยนแปลงของอัตราส่วนร้อยละของสตรีที่เคย
สมรสแล้ว ตามกลุ่มอายุต่าง ๆ ดังกล่าวในระยะเวลาระหว่าง พ.ศ. ๒๔๔๐-๒๔๕๐ และ
พ.ศ. ๒๔๕๐-๒๕๐๐ ทอจากนั้นจะโคหาการประมาณอัตราเกิด โดยมีข้อมูลในเรื่องการสมรส
เป็นหลักในการคำนวณ และจะโคหาการคาดคะเนของการเปลี่ยนแปลงในอัตราเกิดระหว่าง
พ.ศ. ๒๔๔๐-๒๔๕๐ และ พ.ศ. ๒๔๕๐-๒๕๐๐ เช่นเดียวกัน ในขั้นต่อไปจะโคหาการเปรียบเทียบ
การเปลี่ยนแปลงของอัตราส่วนของสตรีที่เคยสมรสแล้ว และการเปลี่ยนแปลงของอัตรา
เกิดที่ประมาณจากข้อมูลในเรื่องการสมรสเพื่อจะดูว่าการเปลี่ยนแปลงเรื่องการสมรสนั้นจะ
ทำให้อัตราเกิดที่ประมาณจากข้อมูลเรื่องการสมรสเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรบ้าง

แนวความคิดสำคัญของวิทยานิพนธ์

จากการศึกษาในทางประชากรศาสตร์ ทำให้ทราบว่าการจะการสมรสนั้นตามปกติ
แล้วเป็นมีปัจจัยสำคัญในการกำหนดการเจริญพันธุ์ กล่าวคือถ้าอายุเมื่อแรกสมรสหรืออัตราส่วน
ของสตรีที่เคยสมรสเพิ่มขึ้นในกลุ่มอายุน้อย ๆ การเจริญพันธุ์ก็ควรจะเพิ่มขึ้นด้วย และถ้าอายุ
เมื่อแรกสมรสหรืออัตราส่วนของสตรีที่เคยสมรสในกลุ่มอายุน้อย ๆ ลดลง การเจริญพันธุ์ก็
ย่อมจะลดลงด้วย จึงสนใจที่จะศึกษาว่าในระยะเวลาระหว่างปี พ.ศ. ๒๔๔๐-๒๕๐๐ ถ้าจะ
การสมรสของสตรีในประเทศไทยโคเปลี่ยนแปลงไปหรือไม่ อย่างไร และหากมีการเปลี่ยนแปลง
ดังกล่าวเกิดขึ้นจะมีผลกระทบต่อเหมือนดังอัตราการเจริญพันธุ์ในช่วงระยะเวลาดัง
กล่าวหรือไม่อย่างไรด้วย ทั้งนี้โดยถือว่าอิทธิพลจากปัจจัยอื่น ๆ คงที่ตลอดระยะเวลาที่ทำการ
การศึกษา

แนวความคิดที่สำคัญในการศึกษาเรื่องนี้ พอสรุปได้ดังนี้คือ -

๑. ในระยะเวลาระหว่างปี พ.ศ. ๒๔๔๐ - ๒๕๐๓ บ่อนมีการ เปลี่ยนแปลงในภาวะการสมรส ของสตรีในประเทศไทย

๒. การ เปลี่ยนแปลงใด ๆ ของภาวะการสมรสในระยะเวลาดังกล่าว บ่อนมีอิทธิพลต่อ การ เปลี่ยนแปลงของการ เจริฎกัตฎ์ถ้า ไม่มีอิทธิพลจากปัจจัยอื่น ๆ ที่อาจมีอิทธิพลต่อการ เจริฎกัตฎ์ กล่าว คือ

๓. ถ้าอายุ เมื่อแรกสมรส เพิ่มขึ้นหรืออัตรา ส่วนของสตรีที่ เคยสมรสแล้วลดลง การ เจริฎกัตฎ์จะ ลดลงด้วย

๔. ถ้าอายุ เมื่อแรกสมรสลดลงหรืออัตรา ส่วนของสตรีที่ เคยผ่านการสมรส เพิ่มขึ้น การ เจริฎกัตฎ์ จะ เพิ่มขึ้นด้วย

ความมุ่งหมายของการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการศึกษา เรื่องนี้ มีดังต่อไปนี้คือ :-

๑. เพื่อศึกษาว่ามีการ เปลี่ยนแปลงของภาวะการ สมรสหรือไม่ ในระหว่างปี พ.ศ.

๒๔๔๐-๒๕๐๓

๒. เป็นการศึกษาถึงอิทธิพลของการ เปลี่ยนแปลงในภาวะการ สมรสในระยะเวลาดังกล่าวที่มี ต่อการ เจริฎกัตฎ์

๓. เป็นการศึกษา เอกสารทางวิชาการในทาง ประชากรศาสตร์ เกี่ยวกับผลของการ สมรสต่อ การ เจริฎกัตฎ์ เรื่องหนึ่ง

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้เขียนมีความต้องการที่จะศึกษา เรื่องการ สมรสและการ เจริฎกัตฎ์อย่างละเอียด ไป เพื่อที่สามารถ จะทำได้ แต่เนื่องจากความขาดแคลนของข้อมูล จึงต้องจำกัดขอบเขตของการ วิจัย เรื่องนี้ ให้อยู่ใน ระยะเวลาปี พ.ศ. ๒๔๔๐ - ๒๕๐๓ เท่านั้น

ในการศึกษา เรื่องการสมรสนั้น ปัจจัยสำคัญคืออายุ เมื่อแรกสมรสและอัตราส่วนของผู้ที่ เคย สมรสแล้ว แต่เนื่องจากประเทศไทยไม่มีข้อมูล เกี่ยวกับอายุ เมื่อแรกสมรส โดยเฉพาะในทางสำรวจ ส่วนในประเทศไทยทุกครั้ง จึงศึกษา โคนอัตราส่วนของผู้ที่ เคยสมรสแล้วเท่านั้น

สำหรับการศึกษา เรื่องการเจริญพันธุ์ คือการคาดคะเนหาอัตราเกิดที่มีอิทธิพลจากปัจจัย เรื่องการสมรสเท่านั้น โดยมีข้อสมมุติว่า ปัจจัยอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการเจริญพันธุ์ในระยะเวลาที่ทำการศึกษา ไม่เปลี่ยนแปลงเลย ดังนั้น อัตราเกิดที่โคโมจึง เป็นอัตรา เกิดที่ประมาณขึ้นโดยมีปัจจัยในเรื่องการสมรส เป็นข้อมูลสำคัญ มีอัตรา เกิดที่แท้จริงของประเทศไทยในระยะ เวลาที่ทำการศึกษานานทอดบางใด

ในการศึกษาครั้งนี้ ข้อมูลที่นำมาใช้ศึกษา เรื่องการสมรสของประเทศไทย คือข้อมูลของจังหวัดต่าง ๆ ในประเทศไทย รวม ๗๐ จังหวัด เนื่องจากจังหวัดกาฬสินธุ์ (ซึ่งรวมอยู่ในจังหวัดมหาสารคาม ในเวลาที่ทำการสำรวจสำมะโนประชากร พ.ศ. ๒๔๘๐) ดังนั้น ในการศึกษาข้อมูลใด ๆ ในปี พ.ศ. ๒๕๐๐ จึงได้รวมข้อมูลของจังหวัดกาฬสินธุ์ให้อยู่ในจังหวัดมหาสารคาม

คำจำกัดความ

ในการศึกษาครั้งนี้ ความหมายของศัพท์ต่าง ๆ มีดังนี้ :-

- ๑. การสมรสในการศึกษาเรื่องนี้ หมายถึงอัตราส่วนของสตรีที่เคยสมรสแล้วเท่านั้น (Ever Married Women) เพราะไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับอายุเมื่อแรกสมรสของสตรี
- ๒. การเจริญพันธุ์ หมายถึงอัตรา เกิดคาดคะเน
- ๓. อัตราเกิดคาดคะเน (Implied Birth Rate) หมายถึง อัตราเกิดที่คาดคะเนขึ้น โดยมีปัจจัยการสมรสเป็นข้อมูลสำคัญ เพราะมีข้อสมมุติปัจจัยอื่น ๆ ที่อาจมีอิทธิพลต่อการเจริญพันธุ์ นอกจากการสมรสซึ่งที่ตลอดระยะเวลาที่ทำการศึกษา

ผลของการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

Coale, Tys, Pleasure และ Agarwala ได้ศึกษาพบว่า อัตราเกิดจะลดลงได้อายุเมื่อแรกสมรสของสตรีเพิ่มขึ้น จากการศึกษาของ Agarwala ศึกษว่าอายุเมื่อแรกสมรสโดยเฉลี่ยของสตรีชาวอินเดียได้เพิ่มขึ้นตลอดมาตั้งแต่ ค.ศ. ๑๘๘๑ ในปี พ.ศ. ๑๘๘๑ - ๑๙๐๑ อายุเมื่อแรกสมรสของชาวอินเดียเท่ากับ ๑๒.๔ ปี แต่ในปี พ.ศ. ๑๙๕๑ - ๑๙๖๑ เพิ่มขึ้นเกือบถึง ๑๖ ปี ควบเหตุนี้เองเราจึงได้ประมาณไว้ว่าอายุเมื่อแรกสมรสของสตรีชาวอินเดียเพิ่มขึ้นจาก ๑๕.๖ ปี เป็น ๑๘ หรือ ๒๐ ปี ในปี ค.ศ. ๑๙๖๕ แล้ว จะมีผลให้อัตราเกิดเท่ากับ ๑๑.๔ ต่อพันคนใน ๑๐ ปีข้างหน้า ซึ่งอัตราเกิดควรจะเท่ากับ ๑๑.๔ ต่อพันคน ค่ารวมแล้วลดลงถึงร้อยละ ๒๔ จากข้อมูลที่น่าเชื่อถือได้ของประเทศสวีเดนและอิตาลี แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า การเจริญพันธุ์จะลดลงอย่างเห็นที่หน้าสังเกตอายุเมื่อแรกสมรสเพิ่มขึ้น กล่าวคือในปี ค.ศ. ๑๙๕๑ ได้มีการประมาณว่า ถ้าสตรีทุกคนในกลุ่มอายุ ๔๐ - ๔๔ ปี ซึ่งเคยสมรสแล้วให้ทำการสมรสเมื่ออายุ ๑๕ - ๑๘ ปี และถ้าสตรีเหล่านี้มีอัตราเกิดตามกลุ่มอายุ (Age specific birth rate) เท่ากับอัตราทั้งกล่าวของสตรีในกลุ่มอายุต่าง ๆ ของประเทศในขณะนั้นแล้ว อัตราและการเจริญพันธุ์จะมากกว่าที่เป็นอยู่ในขณะนั้นถึงร้อยละ ๓๕.๐

จากการศึกษาเรื่องประชากรที่คานนา (The Khanna Population Study) ในหมู่บ้าน ๑๑ หมู่บ้าน ของนครปัญจาบ ประเทศอินเดีย ในปี ค.ศ. ๑๙๕๔ - ๑๙๖๐ ได้มีพนักงานออกสนวนที่ทำงานประจำทำการสำรวจถึงอายุเมื่อแรกสมรสของสตรีและอายุของการอยู่ร่วมกันจนถึงสามีภรรยา (Age at Cohabitation) ซึ่งเรียกเป็นภาษาอินเดียว่า "Muklava" โดยปกติจะเป็นเวลาหลังจากอายุเมื่อทำพิธีสมรสอันเป็นที่บังคิทธิกรรมทางศาสนาเท่านั้น โดยเพิ่งเสด็จศึกษาในเรื่องอายุของการอยู่ร่วมกัน เพราะมีอิทธิพลต่อการเจริญพันธุ์มากกว่า

---

^๑ John B. Hyon, Stephen L. Finner, David M. Heer, Nadipuram R. Parthasarathy, and John E. Gordon, Delayed Marriage and Prospects For Fewer Births in Punjab Village, Demography (U.S.A: 1966) pp.209-210

^๒ Kingsloy Davis, Judith Blake, แห่งเดียวกับข้างต้น หน้า ๒๑๐ - ๒๑๔

^๓ John B. Hyon, Stephen L. Finner, David M. Heer, Nadipuram R. Parthasarathy and John E. Gordon แห่งเดียวกับข้างต้น หน้า ๒๑๐ - ๒๑๔

ตารางที่ ๑ อายุเมื่อแรกสมรสและอายุของการอยู่ร่วมกัน ** หมู่บ้านในนครมิถุนานอินเทีย

ปี ค.ศ.

รวม

๑๙๒๘ ๑๙๒๘-๓๕ ๑๙๓๕-๔๔ ๑๙๔๔-๕๔ ๑๙๕๐-๕๔ ๑๙๕๕-๕๘

อายุ เมื่อแรกสมรส							
โดยเฉลี่ย	๑๒.๓	๑๓.๕	๑๓.๕	๑๕.๐	๑๕.๖	๑๖.๗	๑๘.๘
อายุของการอยู่ร่วมกัน							
โดยเฉลี่ย	๑๕.๘	๑๕.๗	๑๕.๗	๑๖.๑	๑๖.๘	๑๗.๕	๑๖.๖
จำนวนทารกที่คลอด							
สัมพัทธ์	๒๗๖	๓๘๑	๕๕๖	๓๗๓	๓๓๘	๓๑๐	๒,๒๓๖

ที่มาของข้อมูล : ศูนย์สถิติแล้ว หน้า ๒๑๑

การศึกษาค้นคว้านี้เริ่มจากโคตมว อายุเมื่อแรกสมรสของสตรีใน หมู่บ้านของนครมิถุนานอินเทีย ได้เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ตั้งแต่ปี ค.ศ. ๑๙๒๘ - ๑๙๕๕ แต่อายุของการอยู่ร่วมกันค่อนข้างคงที่จนถึง ปี ค.ศ. ๑๙๔๔ หลังจากนั้น อายุของการอยู่ร่วมกันได้เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ โดยเฉพาะระหว่าง ปี ค.ศ. ๑๙๕๕ - ๑๙๕๘

ตารางที่ ๒ อัตราส่วนรอบของสตรีที่ยัง เป็นโสดอายุ ๑๐ - ๓๕ ๑๙๕๖ - ๑๙๕๘ ** หมู่

บ้านในนครมิถุนานอินเทีย

ปี	อายุ (ปี)					รวม
	๑๐ - ๑๔	๑๕ - ๑๙	๒๐ - ๒๔	๒๕ - ๒๙	๓๐ - ๓๔	
ค.ศ.						
	จำนวน ร้อยละ สตรี ของสตรีที่เป็นโสด	จำนวน ร้อยละ สตรี ของสตรีที่เป็นโสด	จำนวน ร้อยละ สตรี ของสตรีที่เป็นโสด	จำนวน ร้อยละ สตรี ของสตรีที่เป็นโสด	จำนวน ร้อยละ สตรี ของสตรีที่เป็นโสด	
๑๙๕๖	๕๔๐ ๘๕.๐	๕๒๐ ๘๕.๖	๔๖๑ ๘๖.๓	๔๕๕ ๘๖.๖	๔๓๗ ๘๖.๐	๒,๒๓๐
๑๙๕๘	๕๕๑ ๙๐.๖	๕๕๔ ๘๕.๐	๔๗๐ ๙๑.๑	๔๐๕ ๙๐.๕	๔๓๕ ๘๖.๕	๒,๕๕๕

ที่มาของข้อมูล : ศูนย์สถิติแล้ว หน้า ๒๑๑

จากการพิจารณาถึงอัตราส่วนร้อยละของสตรีที่ยังเป็นโสดก็ปรากฏว่า ในระยะระหว่างปี ค.ศ. ๑๙๔๖ - ๑๙๕๔ เป็นที่เห็นว่า อัตราส่วนร้อยละของสตรีที่เป็นโสดได้เพิ่มขึ้น หมายความว่า อัตราส่วนร้อยละของสตรีที่หย่าร้างแล้วลดลง โดยเฉพาะในกลุ่มอายุ ๑๕ - ๑๙ ปี ซึ่งเป็นกลุ่มอายุที่คาดว่าไม่มีอิทธิพลของการเจริญพันธุ์มากที่สุด แสดงว่าสตรีในนครปัลลิวาญามีแนวโน้มที่จะสมรสช้าลงกว่าเดิม

ดังนั้น ผู้ศึกษาเรื่องประชากรที่คำนึงถึงได้ทำการประมาณอัตราเจริญพันธุ์ซึ่งคำนวณจากอายุของการอยู่ร่วมกันโดยเฉลี่ยของสตรีในปี ค.ศ. ๑๙๕๔ โดยมีข้อสมมติว่า

- ๑. อายุขัยของการอยู่ร่วมกันคงที่
- ๒. อัตราเจริญพันธุ์ตามกลุ่มอายุของมารดาเท่ากับอัตราเจริญพันธุ์ตามกลุ่มอายุของมารดาในปี ค.ศ. ๑๙๕๔

พบว่า ถ้าเป็นไปตามข้อสมมติดังกล่าวแล้ว ภรรยาแต่ละคนที่มีอายุ ๑๕ ปี จะให้กำเนิดบุตรทั้งหมดรวมกัน ๖.๒ คน จากการคำนวณว่าน้อยกว่าจำนวนบุตรโดยเฉลี่ยจริง ๆ ของสตรีกลุ่มอายุนี้ในปี ค.ศ. ๑๙๕๔ ถึงร้อยละ ๓๗.๐

ตารางที่ ๑. การเปลี่ยนแปลงของอายุก่อนการอยู่ร่วมกันโดยเฉลี่ยและการเปลี่ยนแปลงของอัตราการเจริญพันธุ์ที่คาดคะเน, ๑๙๕๔ - ๑๙๗๕, ๑๑ หมู่บ้านในนครปัลลิวาญ อินเดีย

	ค.ศ. ๑๙๕๔	ค.ศ. ๑๙๖๕	ค.ศ. ๑๙๗๐	ค.ศ. ๑๙๗๕
อายุก่อนอยู่ร่วมกันเฉลี่ย				
สามีภรรยาของสตรีโดยเฉลี่ย	๑๔.๕	๒๐.๑	๒๑.๑	๒๒.๑
อัตราเจริญพันธุ์ (Total Fertility Rate)	๖.๒	๕.๔	๕.๕	๕.๒
อัตราส่วนร้อยละของอัตราเจริญพันธุ์ที่ลดลง	-	๖.๕	๑๐.๓	๑๖.๑
อัตราส่วนร้อยละของสตรีที่อยู่ร่วมกัน				
สามีเมื่ออายุ ๒๐ ปี	๔๐.๐	๕๕.๐	๕๐.๐	๓๐.๐

ผู้ศึกษา เรื่องนี้ ได้ทำการประมาณต่อไป ในอนาคตอีกว่า ถ้าสมมติให้อายุโดยเฉลี่ยก่อนตาย
 รวมกันแล้วสำหรับการศึกษาเพิ่มขึ้น ๒ ปี หด ๆ ๕ ปี ทดจากปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ไปเป็นเวลา ๑๕ ปีแล้ว
 จำนวนบุตรโดยเฉลี่ยของสตรี เหล่านี้จะลดลง เป็นสำคัญ และในปี พ.ศ. ๒๕๗๕ พบว่าจำนวนบุตรโดย
 เฉลี่ยลดลงมาเหลือเพียง ๕.๒ คนเท่านั้น ซึ่งลดลงเป็นอัตราส่วนร้อยละ ๑๖.๐

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัยครั้งนี้

จากการศึกษา เรื่องนี้ นอกจากจะให้ความรู้เกี่ยวกับกา รสมรสและการ เปลี่ยนแปลงในประ
 เทศไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๐ - ๒๕๐๐ แล้ว ยังจะได้ให้ความรู้เกี่ยวกับผลของการ เปลี่ยนแปลงใน
 การสมรสที่อาจมีต่อการเจริญพันธุ์ในประเทศไทยในระยะ เวลาถึงกลางควม ซึ่งจะเป็นประโยชน์
 ในการคาดคะเนถึงการ เปลี่ยนแปลงของกา รสมรสและผลซึ่งอาจมีต่อการ เจริญพันธุ์ในอนาคตด้วย
 นอกจากนี้ การวิจัย เรื่องนี้ยังอาจใช้เป็นแนวทางในการศึกษา และ เปรียบเทียบกับการวิจัย เรื่อง เกี่ยว
 กับจากผลของสภาวะ ในประชากรที่กำลังจะทำการสำรวจในปี พ.ศ. ๒๕๐๐ หรือเป็นแนวทางในการ
 ศึกษาและ เปรียบเทียบในการวิจัยถึงผลของปัจจัยอื่นอันอาจมีต่อการ เจริญพันธุ์ในระยะ เวลา เกี่ยวพัน

